

V/HTA

Arviointikertomus 2018

Tarkastuslautakunta

15.5.2019

Arviointikertomus 2018

Vihdin kunnan tarkastuslautakunnan 2017-2021 toinen arviointityö on saatu päätökseen. Arviointikertomukseen on pyritty koostamaan olennaiset havainnot toimintavuodesta 2018. Aiemmiltä vuosilta tuttua esitysmuodon käyttöä on päätetty jatkaa.

Taloudellisesti 2018 oli haastava. Suomen BKT kasvoi ennätysvauhtia 2,7%, toisaalta kunnan verotulot laskivat. Perusturvakuntayhtymä Karviaisen kulut ylittivät talousarvion 3,9 miljoonaa. Kahden ennätyksellisen hyvän vuoden jälkeen tilikauden alijäämäksi muodostui 5,1 miljoonaa euroa.

Tilikauden aikana nettoinvestoinnit olivat 19,6 miljoonaa euroa ja lainakanta kasvoi 10 miljoonalla eurolla. Kunnan talouskehitys on huolestuttavaa. Toiminnan tehostamista tulee jatkaa. Jatkossa tulostason ylläpito on tärkeää, jotta tulevat investoinnit kyetään rahoittamaan.

Tarkasteluvuonna hyväksyttiin kunnan uusi strategia, kunnan organisaatio uudistettiin, Kirkonkylän Campus -hanke hyväksyttiin ja linjattiin Etelä-Nummelan kehittämislinjauksia. Samoin joukkoliikenteen palvelulupaus hyväksyttiin ja myös valokuituyhteyksien osalta edettiin. Kaiken kaikkiaan kunnassa oli tekemisen meininki ja haasteista huolimatta katsottiin luottavaisesti huomiseen.

Kiitämme kaikkia tarkastuslautakunnan työtä tukeneita viranhaltijoita.

Vihdissä 15.5.2019

Vihdin kunnan tarkastuslautakunta

Sisältö

1. Tarkastuslautakunnan tehtävä, toiminnan tarkoitus ja tavoite
2. Edellisten arviointikertomusten pohjalta tehtyjen toimenpiteiden arviointi
3. Strategian toimeenpano ja talouden arvioinnit
4. Toimintakertomuksessa raportoitujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen
5. Yhteenveto

1. Tarkastuslautakunnan tehtävä, toiminnan tarkoitus ja tavoite

Tarkastuslautakunnan tehtävä, toiminnan tarkoitus ja tavoite

- [Kuntalaki 410/2015](#)
- 121 § Tarkastuslautakunta
- Tarkastuslautakunnan tehtävänä on:
 - 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
 - 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
 - 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
 - 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
 - 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
 - 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.
- Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisena pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.
- Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano

Tarkastuslautakunnan kokoonpano 4.6.2018 alkaen:

Varsinainen jäsen	Varajäsen
Mikko Lasanen (pj.)	Harri Hampori
Teemu Leino (vpj.)	Raine Jakka
Jari Karjalainen	Jaripekka Turtiainen
Anita Lehikoinen	Virpi Kokkonen
Kaddi Bergström ja 25.2.2019 alkaen Päivi Lumikumpu	Heidi Nieminen

Tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut Saara Rahkonen-Rannikko.

Valtuuston valitsemana tilintarkastajana on toiminut KPMG vastuullinen tilintarkastaja JHT, KHT Jorma Nurkkala.

Toimintamuodot

- Kokoontui syksyn 2018 ja kevään 2019 aikana kymmenen kertaa
 - Kokouksissa arvioitiin kunnan toimia lautakunnan jäsenten vastualueiden mukaisesti.
 - Tilintarkastaja Jorma Nurkkala osallistui kokouksiin 3.10.2018, 13.2.2019 ja 29.4.2018.
- Syksyn 2019 aikana tarkastuslautakunta osallistui myös koulutuksiin.

Toimintamuodot

- Arviointia varten kuultiin viranhaltijoita seuraavasti:
 - Kunnanjohtaja Sami Miettinen, 3.10.2018
 - Talousjohtaja Erkki Eerola, 3.10.2018
 - Tekninen johtaja Matti Kokkinen, 21.11.2018
 - Ympäristöpäällikkö Sari Janhunen, 21.11.2018
 - Elinvoimajohtaja Petra Ståhl, 23.1.2019
 - Maahanmuuttokoordinaattori vs. Virpi Ojanen, 23.1.2019
 - Hallintojohtaja Noora Nordberg, 23.1.2019
 - Sivistysjohtaja Marjo Ojajärvi, 6.3.2019
 - Varhaiskasvatuspäällikkö Taina Vainio, 6.3.2019
 - Opetuspäällikkö Kirsi Hyvämäki, 6.3.2019
 - Kunnanjohtaja Erkki Eerola, 10.4.2019
 - Talousjohtaja Anne Arvola, 10.4.2019
 - Henkilöstöjohtaja Päivi Pohjola , 10.4.2019
- Lisäksi seuraavia henkilöstön edustajia kuultiin 13.2.2019:
 - Anne Stång (JHL), Merja Rytkönen (Tehy), Yrjö Kangas (JUKO) ja Jorma Haataja (KTN)

Tarkastuslautakunnan toimikauden 2017-20 painopistealueet

- 2017 hallintokeskus
- **2018 sivistyspalvelut**
- 2019 Elinvoimapalvelut sekä Infra- ja tukipalvelut
- 2020 henkilöstö ja organisaation kehitys

Painopistealueet päivitetty uuden organisaatorakenteen mukaiseksi.
Painopistealueita täydennetään ja arvioidaan vuosittain

Arviointikertomuksen lähtökohdat

- Tarkastuslautakunnan arvioinnin lähtökohtana ovat olleet:
 - Talousarvio 2018 ja taloussuunnitelma 2019-2020
 - Vihdin kunnan toimintakertomus ja tilinpäätös 2018
 - Talousarvion toteutuminen (toimintakate)
 - Sitovien tavoitteiden toteutuminen (tulokortit)
 - Henkilöstöraportti 2018
 - Laaja hyvinvointikertomus valtuustokaudelle 2017 – 2021
 - Perusturvakuntayhtymä Karviaisen toimintakertomus ja tilinpäätös 2018
- Lisäksi tarkastuslautakunnan arvioinnin kohteena ovat olleet:
 - Ajankohtaisia talousarvion ulkopuolisia asioita
 - Edellisten arviointikertomusten käsittely ja hyödyntäminen

2. Edellisten arviointikertomusten pohjalta tehtyjen toimenpiteiden arviointi

Edellisten arviointikertomusten perusteella tehtyjen toimenpiteiden arviointi

➤ Tarkastuslautakunta:

- Kunnan vastine oli toteutettu selkeästi.
- Seuraaviin asioihin toivotaan kiinnitettävän huomioita myös jatkossa:
 - Kunnan vetovoimaisuuteen tulee kiinnittää erityistä huomioita.
 - Uusia asukkaita
 - Monipuolinen ja vetovoimainen tonttitarjonta ja asumismahdollisuudet
 - Rakennusjärjestys ja Strateginen yleiskaava valmiiksi pikapuoliin
 - Toimivat palvelut
 - Toimiva kouluverkko, Joukkoliikenne ja erityisesti tunnin juna –hankkeen edistäminen
 - Kilpailukykyinen verotus
 - Uusia yrityksiä
 - Houkutteleva yritystonttitarjonta
 - Kunnan palvelut yrityksille yhden luukun periaatteella
 - Talous
 - Vuosikate tulee pitää jatkossakin riittävän hyvänä, jotta investoinneista selvitään.
 - Investointien tulee vastata todellista tarvetta.
 - Lapset ja nuoret
 - Nuorten syrjäytymistä tulee ehkäistä. Riittävä panostus alkaen varhaiskasvatuksesta toisen asteen koulutukseen.
 - Henkilöstön työhyvinvointiin tulee panostaa myös jatkossa.

3. Strategian toimeenpano ja talouden arvioinnit

15.5.2019

Arviointikertomus 2018

Kuva: Anita Lehtikoinen

13

VHTA

Yleistä

- Talous
 - Toimintatuotot laskivat 1,2 miljoonaa euroa (13%)
 - Verotulot laskivat 2,7 miljoonaa euroa (osin oikaisu- ja palautusosuuksien vaikutuksesta)
 - Valtionosuudet laskivat 1,2 miljoonaa euroa
 - Perusturvakuntayhtymä Karviaisen kustannukset ylittivät 3,9 miljoonalla eurolla talousarvion
 - Tilikauden alijäämäksi muodostui 5,1 miljoonaa euroa
 - Työttömyysaste laski (8,1% -> 7,4%)
 - Strategia hyväksyttiin (Asu siellä missä elät, kuntastrategia 2018-2021)
 - Organisaatiouudistus toteutettiin (1.8.2018)
 - Kirkonkylän Campus –hanke aloitettiin
 - Väestönkasvu jatkuu varsin maltillisena (0,84%).
- **Tarkastuslautakunta:**
- Kunnassa tulee harjoittaa talousmalttia ja jatkaa kunnan määrätietoista kehittämistä.
 - Polarisoituvassa kuntakentässä Vihdin tulee olla vakaan talouden ja jatkuvan kehittymisen esimerkkikunta.
 - Kunnan vetovoimaa on edelleen parannettava houkuttelemalla uusia asukkaita ja yrityksiä asettumaan kuntaan.
 - Perusturvakuntayhtymä Karviaisen kustannusten kasvu on erittäin huolestuttava

Henkilöstö (1/2)

- Organisaatiomuutos 1.8.2018. Tavoitteena on vastata paremmin kunnan uuden strategian haasteisiin.
 - Kunnan uusi strategia määrittelee henkilöstötyön tavoitteeksi henkilöstön palveluasenteen ja toimintakulttuurin uudistamisen satsaamalla henkilöstön osaamiseen ja innovatiiviseen johtamiseen.
- Kunnan henkilöstö oli vuoden 2018 lopussa 1166. (+16)
- Henkilöstökulut ovat 45,9 miljoonaa euroa (+0,4 / +0,96%)
- Lähtövaihtuvuus historian suurin 11,7% (8,5%)
- Sairauspoissaolot 17,45 kalenteripäivää/vuosi (+2,6 kalenteripäivää)
- Työtapaturmat aiheuttivat 590 kalenteripäivän sairauspoissaolot. (396 -> 590, +49%)
- Uuden henkilöstöjärjestelmän käyttöönotto 1.1.2020. Toivotaan kehittävän henkilöstöhallinnon ketteryttä.

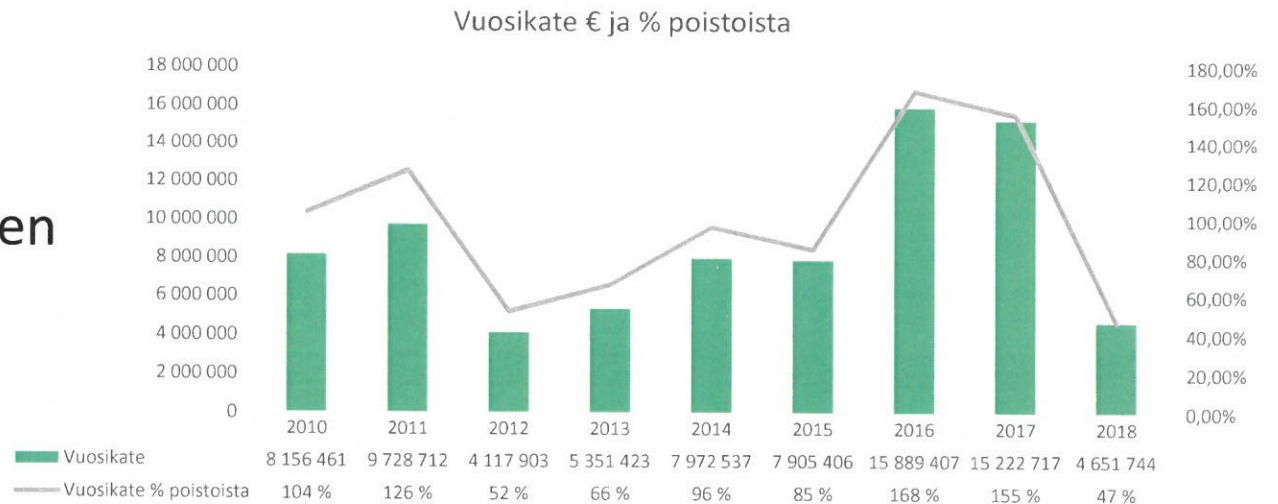
Henkilöstö (2/2)

➤ Tarkastuslautakunta:

- Henkilöstö on kunnan tärkeä voimavara, myös toimintaa kehitettäessä.
- Tiedolla johtaminen tulee ulottaa myös henkilöstöhallintoon ja varmistaa että uuden henkilöstöjärjestelmän käyttöönotto sujuu jouhevasti.
- Tarkastuslautakunta kehottaa tutkimaan, voitaisiinko työhyvinvointikysely toteuttaa jatkossa riippumattoman tahon toimesta ja siten, että kyselyn tulokset ovat myös vertailukelpoisia mahdollisimman hyvin muiden kuntien kanssa. Samoin tarkastuslautakunta kantaa huolta työhyvinvointikyselyn alhaisesta vastausprosentista (54,5%). Tarkastuslautakunta kannustaa löytämään keinoja, joilla vastausprosenttia saataisiin kohennettua. Voitaissiinko vaikkapa jakaa lounaslippu tai vastaava palkkioksi henkilöstökyselyyn vastaamisesta.
- Henkilöstön ammattitaidon ylläpitämiseen tulee resursoida nykyistä enemmän.
- Tarkastuslautakunnalla on erityinen huoli sairauspoissaolojen kasvusta ja suuresta lähtövaihtuvuudesta. Samoin työtapaturmien aiheuttamien poissaolojen kasvu on huolestuttavaa.
- Työhyvinvointiin tulee panostaa enemmän, koko henkilöstö huomioiden.
- Tarkastuslautakunta toteaa, että henkilöstön osalta kunnassa on tehty hyvää työtä, mutta tuloksissa on silti parantamisen varaa.

Vuosikate

- Vuosikate kuvaa rahoituksen riittävyyttä
- Vuosikate on romahtanut kahden suotuisan vuoden jälkeen.
 - Osin syynä suuret oikaisu- ja palautusosuudet verotilityksissä.

➤ Tarkastuslautakunta:

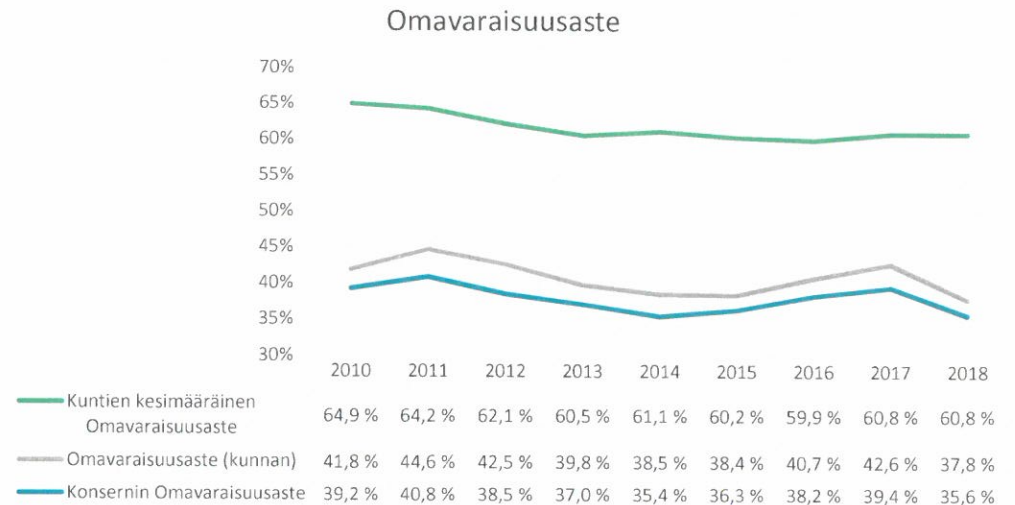
- Vuosikate tulee jatkossakin pitää hyvällä tasolla, jotta tulevista investoinneista selvittää.

Omavaraisuusaste

- Omavaraisuusaste kuvaa vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä.
- Kuntataloudessa omavaraisuusasteen hyvänä tasona pidetään vähintään 70% omavaraisuutta.
- Vihdin kunnan omavaraisuusaste v. 2018 37,8% (2017: 42,60%)

➤ Tarkastuslautakunta:

- Omavaraisuusasteen heikkeneminen on huolestuttavaa.

Kuntien kesimääräinen omavaraisuusaste 2018 on arvio

Investoinnit ja rahoitusasema

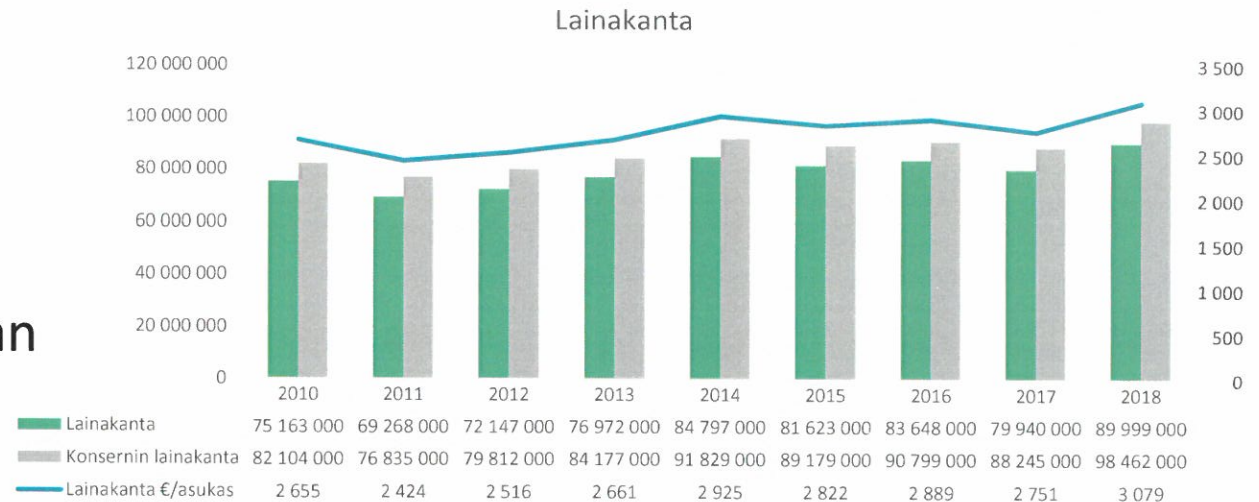
- Kunnan nettoinvestoinnit olivat vuonna 2018 19,6 M€ (2017: 8,7 M€).
- Merkittävimpänä investointina Vihdin kirkonkylän Campus –hanke ja kunnallistekninen infra

➤ Tarkastuslautakunta:

- Tulevat investoinnit tulee suhteuttaa väestökehitykseen ja väestörakenteen muutokseen.
- Tulevien investointien osalta tulee huomioida vaikutukset talouteen ja kunnan houkuttelevuuteen asuinpaikkana (palvelut / verotus).

Lainakanta

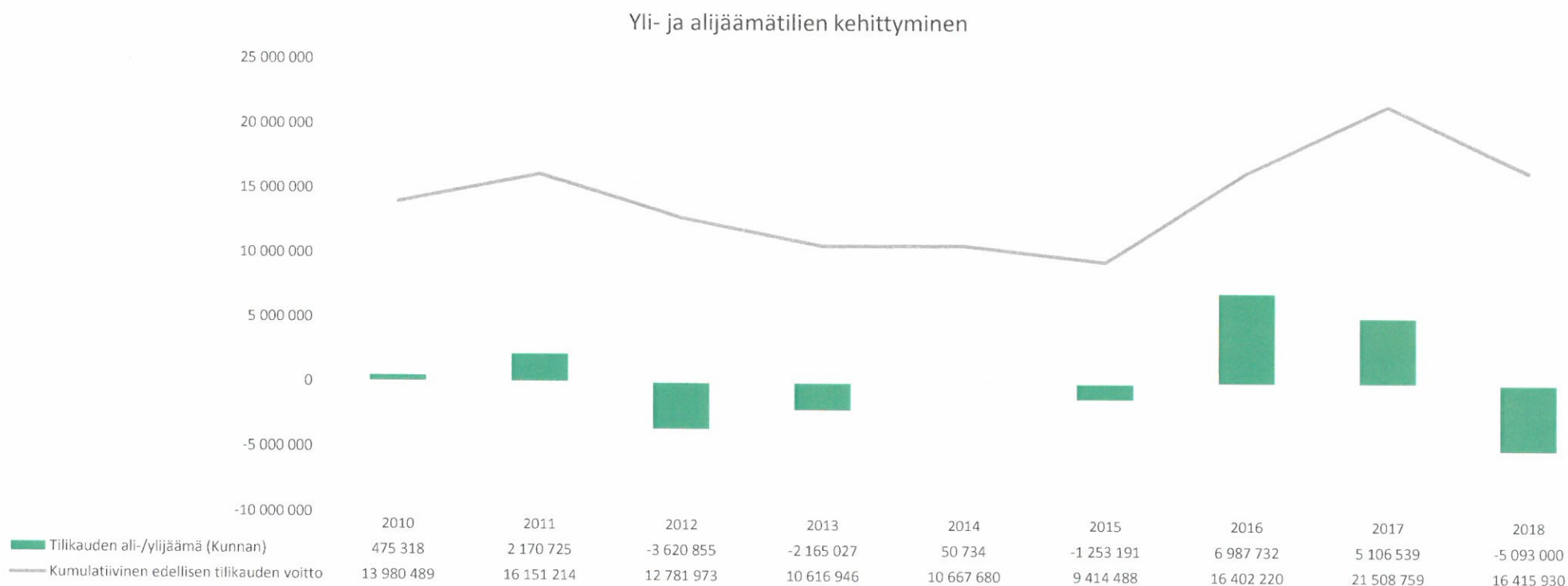
- Lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.
- Tilikauden tuloksen ja korkean investointitason myötä kunnan lainakanta kasvoi 10 miljoonalla eurolla

➤ Tarkastuslautakunta:

- Vaikka lainasalkun suojausastetta on nostettu, on investointien ja mahdollisen koronnousun takia valmistauduttava korkokulujen kasvuun.

Yli-/alijäämätilien kehittyminen

15.5.2019

Arviointikertomus 2018

21

Kunnan erityisen vaikea taloudellinen asema

- [Kuntalaki 210/2015](#) 118§ Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely
- Kunnan ja valtion tulee yhdessä selvittää kunnan mahdollisuudet turvata asukkailleen lainsäädännössä edellytetyt palvelut sekä ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseksi, jos vähintään toinen 2 ja 3 momentissa tarkoitetuista erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn edellytyksistä täyttyy.
- Kuntalain mukainen arviointimenettely voidaan käynnistää, jos:
 1. kunta ei ole kattanut taseeseen kertynyttä alijäämää määräajassa
 2. kunnan konsernitaseeseen on kertynyt alijäämää viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa asukasta kohden tai
 3. kunnan ja kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat kahtena peräkkäisenä vuotena täyttäneet kaikki laissa säädetyt raja-arvot, jotka ovat:
 - kuntakonsernin vuosikate on ilman kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) 30 §:n mukaan myönnettyä harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta negatiivinen;
 - kunnan tuloveroprosentti on vähintään 1,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti (raja-arvot: vuonna 2016 20,89 % ja vuonna 2017 20,92 %);
 - asukasta kohden laskettu kuntakonsernin lainamäärä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla (raja-arvot: vuonna 2016 9 221 €/as. ja vuonna 2017 9 448 €/as.);
 - kuntakonsernin suhteellinen velkaantuminen on vähintään 50 prosenttia.

Kunnan erityisen vaikea taloudellinen asema

	2017	2018	Kommentti	Kriteeri täyttyy / Ei täyty
Kunta ei ole kattanut taseeseen kertynyttä alijäämää määrääjassa	21 509 000	16 416 000	Kunnan tase on ylijäämäinen.	Ei täyty
Kuntakonsernin taseen alijäämä vähintään 1 000 €/as ja edellisvuonna 500 €/as	1070	893	Kuntakonsernin tase on ylijäämäinen.	Ei täyty
TAI neljä tunnuslukua, joiden osalta raja-arvot täyttyvät kahtena vuonna peräkkäin:				
1. Kuntakonsernin vuosikate negatiivinen	18 833 000	8 447 000	Vuosikate on positiivinen	Ei täyty
2. Konsernin lainakanta ylittää maan kuntakonsernien keskiarvon vähintään 50 %:lla	Vihti: 3038	3369	Vuonna 2017 rajana oli 9444 €/asukas. Vuoden 2018 vertailutietoja ei saatavilla.	Ei täyty
	Keskiarvo: 6 296	Tietoa ei vielä saatavilla.		
3. Kunnan tuloveroprosentti vähintään 1,0 yksikköä korkeampi kuin maan painotettu keskiarvo	Vihti: 20,50 %	20,50 %	Vuonna 2017 raja oli 20,90% Vuonna raja oli 2018 20,84%	Ei täyty
	Keskiarvo: 19,90 %	19,84 %		
4. Kuntakonsernin suhteellinen velkaantuneisuus vähintään 50 %	50,70 %	57,20 %	Raja ylittyy	Täyttyy

- Kriisikuntakriteerit eivät täyty

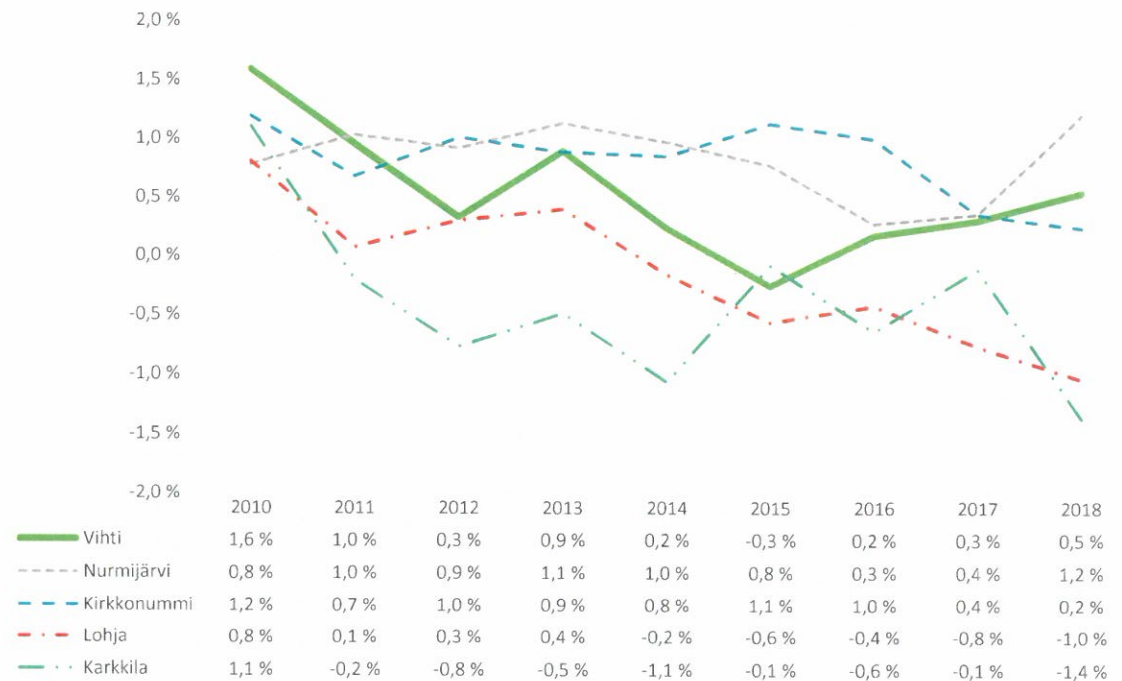
Asukasluvun kehitys

- Asukasluvun kehittyminen ei ole aivan tavoitellulla tasolla.
- 31.12.2018 Vihdin kunnassa oli 29 211 asukasta.
- Kasvua oli edellisestä vuodesta 244 henkilöä, eli 0,84%, kun tavoite oli 1,0%.
- Lisäksi ikärakenteen muutos tulee huomioida. Lapset vähenee ja vanhuksien suhteellinen osuus kasvaa.

➤ Tarkastuslautakunta:

- Kunnan houkuttelevuutta asuinpaikkana tulee kohentaa, niin potentiaalisten uusien asukkaiden, kuin myös nykyisten asukkaiden silmissä.
- Keinoja ovat mm. toimivat palvelut, mukaan lukien joukkoliikenteen palvelut, monipuoliset asumismahdollisuudet ja asumisen kilpailukykyinen kustannustaso.

Asukasluvun suhteellinen muutos Vihti, Nurmijärvi, Kirkkonummi, Karkkila ja Lohja

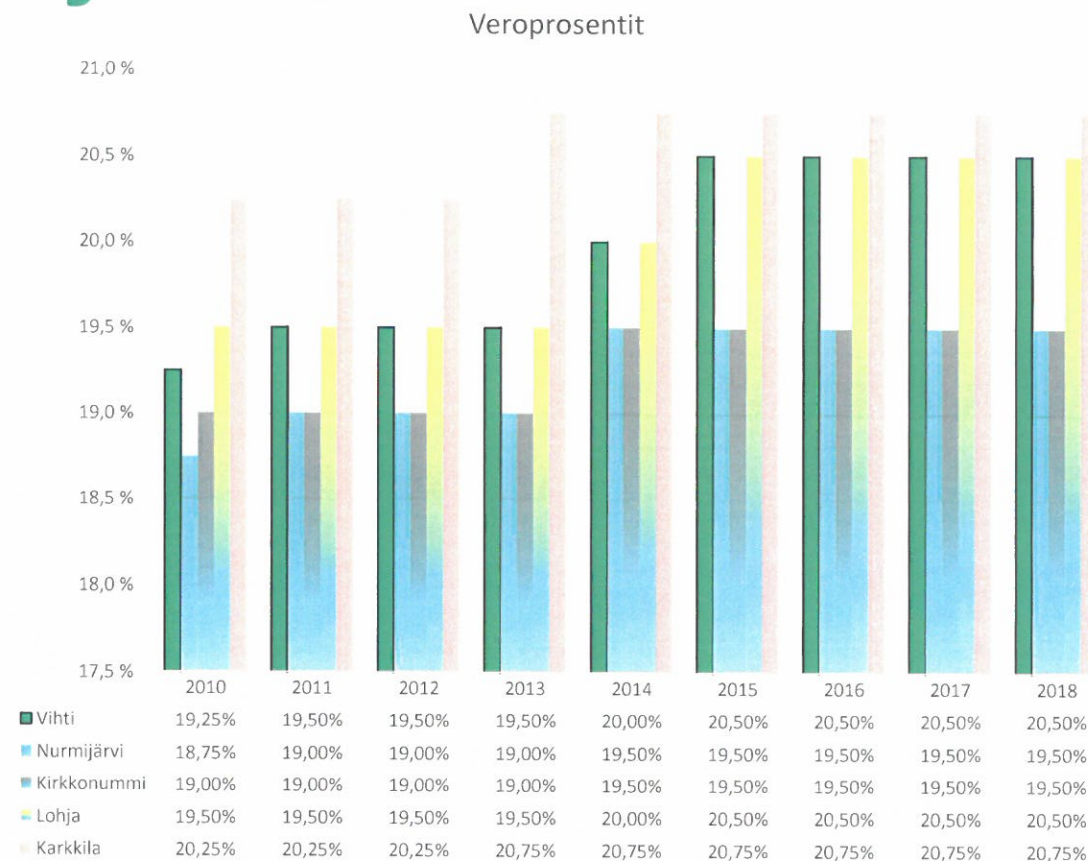
Huom! Lohjan asukasluvussa huomioitu tarkasteluajankohtana tehdyt kuntaliitokset

Veroprosentin kehitys

- Vihdin verotus on varsin kireää verrokkikuntiin verrattuna.

➤ Tarkastuslautakunta:

- Veroprosentin merkitys osana kunnan houkuttelevuutta asuinpaikkana tulee huomioida.

Kunnan konserni ja tytäryhteisöt

- Vihdin kuntakonsernin tytäryhteisöt ovat melko pieniä, ja niiden merkitys konsernitilinpäätöksessä on varsin vähäinen.
 - Merkittävimpänä tytäryhtiönä taseen perusteella Nummelan Aluelämpö Oy, muut tytäryhtiöt ovat kiinteistöjen omistusyhteisöjä.

➤ Tarkastuslautakunta:

➤ Poimintoja tilintarkastuksesta:

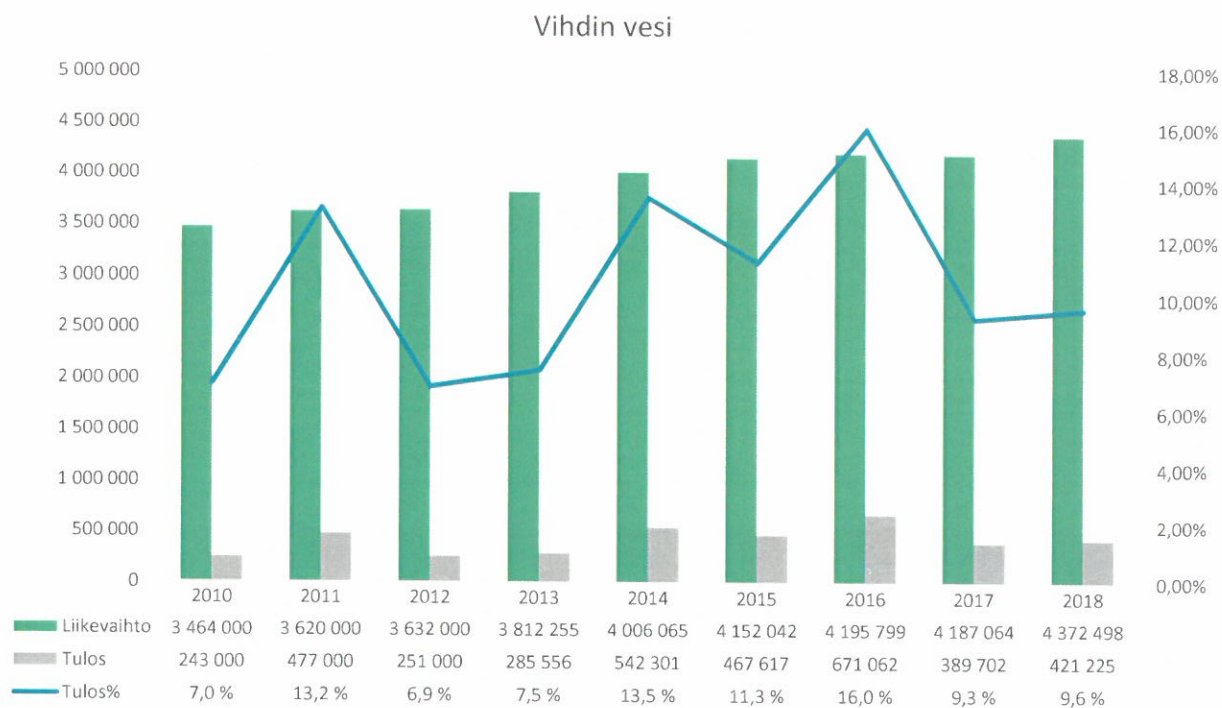
- Omassa pääomassa oli noin 26 000 euron epäjatkuvuus
- Rahoituslaskelmassa pientä epäloogisuutta
- Suositellaan, että konsernitilinpäätöksen laadintaan kiinnitetään huomiota.
 - Suosittelemme myös korjaamaan henkilöstömitoituksen riittäväksi.

Vihdin vesihuoltolaitos

- Vihdin vesihuoltolaitos on 1.1.2018 alkaen toiminut kirjanpidollisesti eritettynä taseyksikkönä.
- Toiminnalliset tavoitteet
 - Vesihuollon kehittämis- ja taloussuunnitelma, sen toteuttaminen, tavoitteiden seuranta ja saavuttaminen. Ei toteutunut kokonaisuudessaan.
- Taloudelliset tavoitteet
 - Vaikka toimintakulut ylittivät budjetin, hyvin kehittyneet toimintatuotot siivittivät vesihuoltolaitoksen tuloksen ennakoitua paremmaksi.
 - Investoinneista toteutui noin 60%

➤ Tarkastuslautakunta:

- Vihdin veden toiminta on tuloksellista sekä toiminnallisesti että taloudellisesti.

4. Toimintakertomuksessa raportoitujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

15.5.2019

Arviointikertomus 2018

Kuva: Anita Lehtikoinen

28

Toiminnalliset tavoitteet

- Tavoite on tehtäväkokonaisuudelle asetettu määrärahan käyttötarkoitusta, palvelutuotannon määrää, laatua tai toiminnan kehittämissuuntaa kuvaava sitova ohje. Tavoitteiden tulee olla keskenään tasapainossa ja niiden tulee olla realistisia, mutta silti riittävän tavoitteellisia. Tavoitteesta vastaavalla tulee olla mahdollisuus vaikuttaa tavoitteen toteutumiseen. Jokaisen tavoitteen kohdalla on esitetty myös ne toimenpiteet, joilla tavoite toteutuu. Tavoitteiden toteutumista seurataan mittaamalla tai arvioimalla.
- Tavoitteet on ryhmitelty kuntatavoitteiden, hallinnonalojen ja tulosalueiden mukaan.
- Vuodelle 2018 valtuusto oli asettanut 23 toiminnallista tavoitetta.
- Toiminnalliset tavoitteet on raportoitu kuntapäämäärittäin.
- Taloudelliset tavoitteet on raportoitu toimielimittäin, lisäksi nostettu esille keskeisiä asioita toimielimittäin.

Tavoitteiden ryhmittely

- Kuntapäämäärän mukaan
 - Hyvinvoivat Kuntalaiset
 - Terve kuntatalous
 - Huolehtiva ja houkutteleva työnantaja
 - Turvallinen ja vetovoimainen elinympäristö
 - Yrittäjyyttä edistävä kunta
- Toimielimen mukaan
 - Kunnanhallitus
 - Lasten ja nuorten lautakunta
 - Kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunta
 - Kaavoitus ja tekninen lautakunta
 - Ympäristölautakunta
- Palvelukeskuksen ja tulosalueen mukaan
 - Konsernipalvelut
 - Konsernipalvelut
 - Sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut
 - Elinvoimapaikat
 - Elinvoimapaikat
 - Ympäristöpalvelut
 - Liikuntapaikat
 - Sivistyspalvelut
 - Varhaiskasvatus
 - Opetus
 - Lasten ja nuorten hyvinvointi
 - Kulttuuripalvelut
 - Infra- ja tukipalvelut
 - Tukipalvelut
 - Tilapalvelut
 - Kunnallistekniset palvelut
 - Vesilaitos
 - Ateriat ja puhdistus

Toiminnallisten tavoitteiden yhteenvedo

Palvelukeskus	Tulosalue	Hyvinvoivat Kuntalaiset	Turvallinen ja vetovoimainen elinympäristö	Terve kuntatalous	Yrittäjyyttä edistävä kunta	Huolehtiva ja houkutteleva työnantaja
Konsernipalvelut	Konsernipalvelut	Työllisyysasteen kasvattaminen(*)	Joukkoliikenteen kehittäminen	Työllisyysasteen kasvattaminen(*)		Henkilöstön työhyvinvoinnin parantaminen(*)
		Henkilöstön työhyvinvoinnin parantaminen(*)		Tiedolla johtamisen edistäminen		
		Kuntastrategian jalkauttaminen				
		Prosessien sähköistäminen Sote-yhteistyön kehittäminen				
Elinvoimapaalvelut	Elinvoimapaalvelut	Kuntakuvan parantaminen	Yhdyskuntarakenteen kehittäminen	Kiinteistöveropohjaa tiivistetään		
	Liikuntapaalvelut	Kuntalaiset harrastavat enemmän liikuntaa	Pajuniityn edistyminen			
	Ympäristöpalvelut				Käsittelyajat ympäristöpalveluissa lyhenevät	
Sivistyspalvelut	Opetus	Opettajat digiaikaan Nuoret jatkavat yläasteelta keskiasteen opintoihin				
	Varhaiskasvatus	Päiväkotien täyttöasteen pitäminen korkeana				
	Lasten ja nuorten hyvinvointi	Nuorten syrjäytymistä ehkäistään				
	Kulttuuripalvelut	Tapahtumia kirjastoon Vaihtuvia näyttelyitä museoon				
Infra- ja tukipalvelut	Kunnallistekniset palvelut		Kunnan varautuminen poikkeusoloihin			
	Aterian ja puhdistus	Tyytyväiset asiakkaat aterian- ja puhdistuspalveluissa				
	Tilapalvelut	Kunnan tilojen helpompi vuokraaminen				
	Vesilaitos			Vesilaitoksen tuloksellinen toiminta		

Huom! Tavoitteiden toteutuminen kuvaa tarkastuslautakunnan näkemystä toteumasta. Punainen = ei toteutunut, Keltainen = toteutui osin, vihreä = toteutui täysin tai lähes täysin. Tavoitteista käytetty tässä yhteydessä tarkastuslautakunnan käyttämiä lyhyitä, täysin epävirallisia nimiä. (*) = sama tavoite kahden kuntapäämäärän alla.

Kuntapäämäärä

Hyvinvoivat kuntalaiset

Hyvinvoivat Kuntalaiset
Työllisyysasteen kasvattaminen(*)
Henkilöstön työhyvinvoinnin parantaminen(*)
Kuntastrategian jalkauttaminen
Prosessien sähköistäminen
Sote -yhteistyön kehittäminen
Kuntakuvan parantaminen
Kuntalaiset harrastavat enemmän liikuntaa
Opettajat digiaikaan
Nuoret jatkavat yläasteelta keskiasteen opintoihin
Päiväkotien täyttöasteen pitäminen korkeana
Nuorten syrjäytymistä ehkäistään
Tapahtumia kirjastoon
Vaihtuvia näyttelyitä museoon
Tyytyväiset asiakkaat ateria- ja puhdistuspalveluissa
Kunnan tilojen helpompi vuokraaminen

- 15 tavoitetta, joista kaksi oli kahden kuntapäämäärän alla. (Jaetut huomioidaan puolikkaina tutkittavassa kuntapäämäärässä)
 - Toteuma $11,5/14=82,1\%$
 - Työttömien määrä oli suurempi kuin KUUMA –kunnissa keskimäärin.
 - Henkilöstön hyvinvointi on huolestuttavan heikolla tasolla.
 - Prosessien sähköistäminen on jäljessä suunnitellusta.
- **Tarkastuslautakunta:**
- Vaikka työmarkkinatuen kuntaosuuden osalta päästiin tavoitteeseen, tulee työllisyysasteen nostamiseen panostaa myös jatkossa (kokonaiskulu kunnalle ~1,5 miljoonaa euroa vuodessa).
 - Henkilöstön hyvinvointia tulee kehittää pitkäjänteisesti.
 - Nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn tulee panostaa.

Kuntapäämäärä

Turvallinen ja vetovoimainen elinympäristö

Turvallinen ja vetovoimainen elinympäristö
Joukkoliikenteen kehittäminen
Yhdyskuntarakenteen kehittäminen Pajuniityn edistyminen
Kunnan varautuminen poikkeusoloihin

- Neljä tavoitetta
- Toteuma 2/4=50%

➤ Tarkastuslautakunta:

- Joukkoliikenteen kehittämistä tulee jatkaa
- Kunnan varautumissuunnitelma erilaisten hätätilanteiden varalle tulee laatia

Kuntapäämäärä

Terve kuntatalous

Terve kuntatalous
Työllisyysasteen kasvattaminen(*)
Tiedolla johtamisen edistäminen
Kiinteistöveropohjaa tiivistetään
Vesilaitoksen tuloksellinen toiminta

- Neljä tavoitetta, joista yksi oli kahden kuntapäämäärän alla. (Jaetut huomioidaan puolikkaina tutkittavassa kuntapäämäärässä)
- Toteuma $1/3,5=29\%$
- Työttömien määrä oli suurempi kuin KUUMA –kunnissa keskimäärin
- Tiedolla johtaminen –raportointi viivästyi
- Vesihuollon kehittämis- ja taloussuunnitelma, sen toteuttaminen, tavoitteiden seuranta ja saavuttaminen. Ei toteutunut kokonaisuudessaan.

➤ Tarkastuslautakunta:

- Vaikka työmarkkinatuen kuntaosuuden osalta päästiin tavoitteeseen, tulee työllisyysasteen nostamiseen panostaa myös jatkossa (kokonaiskulu kunnalle ~1,5 miljoonaa euroa vuodessa)
- Tiedolla johtaminen –raportoinnin käyttöä tulee laajentaa
- Vesihuollon kehittämis- ja taloussuunnitelma tulee tehdä

Kuntapäämäärä

Yrittäjyyttä edistävä kunta

Yrittäjyyttä edistävä kunta
Käsittelyajat ympäristöpalveluissa lyhenevät

- Yksi tavoite
- Toteuma 1/1=100%
- Ympäristöpalveluiden tulosalueella tavoitteena oli lyhentää hallintolain mukaisia käsittelyaikoja, ja tässä myös onnistuttiin.

➤ Tarkastuslautakunta:

- Pelkkä ympäristölupien käsittelyaikojen lyhentyminen ei kovin hyvin edistä kunnan yritysmyönteisyyttä. Mittarointi olisi voinut olla haastavampi.
- Vuonna 2018 laaditussa talousarviossa tavoitteet on asetettu paremmin.

Kuntapäämäärä

Huolehtiva ja houkutteleva työnantaja

Huolehtiva ja houkutteleva työnantaja
Henkilöstön työhyvinvoinnin parantaminen(*)

- Yksi jaettu tavoite
- Toteuma $0,5/0,5=100\%$

➤ Tarkastuslautakunta:

- Koko henkilöstön, ei pelkästään esimiesportaan, hyvinvointiin tulee kiinnittää erityistä huomiota.
- Vuonna 2018 laaditussa talousarviossa tavoitteet on asetettu paremmin.

Talousarvion toteutumisvertailu toimielimittäin

- Valtuustoon nähden sitovana tavoitteena oli toimielinten toimintakatteet
 - Tavoite oli -141,6 miljoonaa euroa
 - Toteuma oli -141,0 miljoonaa euroa
- Toimielimet
 - Kunnanhallitus (Sitovana tavoitteena toimintakate – pysyvien vastaavien myyntivoitot)
 - Saavutti tavoitteen
 - Keskusvaalilautakunta
 - ei saavuttanut, talousarviossa varauduttiin presidentinvaalien mahdolliseen toiseen kierrokseen ja mahdollisten maakuntavaalien järjestämiseen
 - Tarkastuslautakunta
 - ei saavuttanut, syynä arvioitua laajemmat kuulemiset, jotka aiheuttivat kokouspalkkiokuluja
 - Lasten ja nuorten lautakunta
 - Saavutti tavoitteen
 - Kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunta
 - ei saavuttanut, eläkemenoperusteiset maksut ja tilavuokrien kohdistuminen eri tulosalueelle
 - Kaavoitus- ja tekninen lautakunta (Sitovana tavoitteena toimintakate – pysyvien vastaavien myyntivoitot)
 - ei saavuttanut, syynä osin ennätysilmainen uudisrakentaminen
 - Ympäristölautakunta
 - ei saavuttanut, osittain syynä vajaat henkilöstöresurssit, jotka aiheuttivat arvioitua pienemmät valvontatuotot

Talousarvion toteutumisvertailu toimielimittäin

➤ Tarkastuslautakunta:

- Toimielinkohtaiset poikkeamat talouden tavoitteissa eivät ole yksittäisinä olennaisia.
- Jatkossa toivotaan talousarvion toteutumisvertailuun selkeyttä niiden toimielinten osalta, joissa sitovana tavoitteena toimintakate – pysyvien vastaavien myyntivoitot.

Kunnanhallitus

- Toiminnalliset tavoitteet täyttyivät varsin heikosti
 - Osassa tavoitteita mittaroinnissa oli haasteita, osassa tavoitteita tarkastuslautakunnan näkemys tavoitteen täyttymisestä poikkeaa toimintakertomuksessa esitetystä.
- Osallistuva budjetointi –pilotti onnistui

➤ Tarkastuslautakunta

- Kuntalaisia aktivoivia toimintatapoja (kuten osallistuva budjetointi) tulee jatkaa ja kehittää edelleen
- Kunnan digitalisointia tulee jatkaa (esim. sähköiset prosessit, tiedolla johtaminen)

Karviainen

- Perusturvakuntayhtymä Karviaisen kulut ylittivät Vihdin osalta 3,87 miljoonaa talousarvion (kasvua 3,9 miljoonaa euroa vuodesta 2017)
- Kaikilla palvelulinjoilla kulut ylittäneet talousarvion
 - Perheiden palvelulinja, +2,1 miljoonaa euroa
 - Työikäisten palvelujen palvelulinja, +1,0 miljoonaa euroa
 - Ikäihmisten palvelujen palvelulinja, +0,7 miljoonaa euroa
- Kasvu selkeästi nopeampaa kuin koko maassa keskimäärin

➤ Tarkastuslautakunta

- Tarkastuslautakunta edellyttää, että Karviaisen talousosaamista vahvistetaan ja tiedonkulkua kunnan suuntaan tulee parantaa.
- Jatkossa tiedossa olevista tulevista talousarviomuutoksista tulee viipymättä informoida osakaskuntia ja toimenpiteet tulee aloittaa välittömästi. Samoin tulee selvittää toimenpiteiden vaikutukset.

Lasten ja nuorten lautakunta

- Toiminnalliset tavoitteet täyttyivät lautakunnan osalta
- Tuntikehys
 - Opetuspäällikkö vastaa tuntikehyksestä (uusi resurssi)
 - Tuntikehys on jatkanut kasvuaan
 - Erityislasten suhteellinen määrä on kasvanut
- Varhaiskasvatus
 - Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä vähenee
 - Osallistumisaste samaan aikaan nousee ja haastavien lasten suhteellinen määrä on kasvanut

➤ Tarkastuslautakunta

➤ Nuorten hyvinvointi

- Tarkastuslautakunta kantaa erityistä huolta nuorten hyvinvoinnista. Hyvinvointi polarisoituu ja ongelmatapauksia on yhä enemmän. Tulisikin panostaa riittävästi ennaltaehkäisevään toimintaan, jotta kalliilta ratkaisuilta (esim. huostaanotto) välttyttäisiin.

➤ Opiskelurauha

- Koulussa tulee taata opiskelurauha, eikä voida sallia että muutama opiskelija rikkoo koko luokan opiskelurauhan. Tarkastuslautakunta kannustaa etsimään uusia keinoja opiskelurauhan parantamiseksi. Onko opiskelijoiden integroinnissa yleisopetuksen ryhmiin jo menty liian pitkälle?

➤ Valtionosuudet

- Suositellaan, että valtionosuuksiin tyytyminen vietäisiin valtuuston päätettäväksi

Kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunta

- Toiminnalliset tavoitteet täyttyivät lautakunnan osalta.
- Kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunnan alainen toiminta on ollut tuloksellista.

➤ Tarkastuslautakunta

- Jatkossa tavoitteet tulisi olla paremmin mitattavissa.
- Kulttuuri ja vapaa-ajan toimintojen merkitys kuntalaisten hyvinvointiin ja kunnan houkuttelevuuteen asuinpaikkana tulee huomioida jatkossakin.

Kaavoitus- ja tekninen lautakunta

- Toiminnalliset tavoitteet täyttyivät lautakunnan osalta valtaosin, poikkeuksena kesken jäänyt valmiussuunnitelma.

➤ Tarkastuslautakunta

- Strateginen yleiskaava tulee saada voimaan kuluvan vuoden aikana.
- Rakentamisen ohjaamisessa tulee toteuttaa kunnan hyväksyttyä strategiaa ”Asu siellä missä elät”, ja mahdollistaa erilaiset asumistavat.

Ympäristölautakunta

- Toiminnalliset tavoitteet täyttyivät lautakunnan osalta, eli hallintolain mukaisia käsittelyaikoja saatiin lyhennettyä ja kiinteistöveropohjaa saatiin tiivistettyä.

➤ Tarkastuslautakunta

- Rakennusjärjestys tulee saada voimaan kuluvan vuoden aikana.
- Rakentamisen ohjaamisessa tulee toteuttaa kunnan hyväksyttyä strategiaa ”Asu siellä missä elät”, ja mahdollistaa erilaiset asumistavat.

5. Yhteenveto

15.5.2019

Arviointikertomus 2018

Kuva: Anita Lehtiköinen

45

Yhteenveto (1/2)

- Tarkkaa taloudenpitoa tulee jatkaa:
 - Tulopohjaa vahvistaa
 - Menokuria jatkaa, erityisesti Karviaisen osalta
 - Investoinnit suhteutettava todelliseen tarpeeseen
- Strategian jalkautusta tulee jatkaa:
 - Rakennusjärjestys ja Strateginen yleiskaava tulee saada valmiiksi.
 - Samoin nopeiden tietoliikenneyhteyksien yleistymistä tulee edistää.
- Tiedolla johtamiseen tulee panostaa. Tietojärjestelmien välisiä integraatioita tulee parantaa ja näin mahdollistaa reaaliaikaisen tiedon käyttö päätöksenteossa.
 - Jatkossa tulee varmistaa, että taloushallintopalveluiden tuottajalla on riittävät resurssit. Ilman luotettavaa pohjadataa tiedolla johtaminen ei toimi.
- Henkilöstön hyvinvoinnista on huolehdittava ja jatkossa tulee suorittaa henkilöstökysely vuosittain. Lisäksi koko henkilöstö on sitoutettava kunnan kehittämiseen.

Yhteenveto (2/2)

- Pääkaupunkiseudun läheisyys tulee hyödyntää, ja tarjota uusille sekä nykyisille asukkaille kohtuuhintainen ja viihtyisä asuinympäristö toimivine palveluineen – mukaan lukien toimiva joukkoliikenne.
- Edunvalvontaa Tunnin junan osalta tulee jatkaa.
- Työpaikkaomavaraisuutta tulee parantaa huomioimalla yritysten tarpeet jatkossa paremmin, mm. kaavoituksen keinoin.
- Jatkossa tulee esitellä toimintakertomuksessa, miten kunta huolehtii sosiaali- ja henkilöstöasioista, ihmisoikeuksien kunnioittamisesta sekä korruption ja lahjonnan torjunnasta.
- Toiminnalliset tavoitteet
 - Mittarointi tulee olla selkeämpi, ja selkeät ohjeet, miten tavoitteen täyttyminen mitataan. Sen sijaan, että toteuma on kyllä/ei, tulisi harkita myös toteumaprosentin käyttöönottoa mittaroinnissa. Samoin tulee määrittää, kuka tulkitsee tavoitteet täyttyneeksi.
- Jatkossa esimiehille tulee toimittaa säännöllisesti yhteenveto alaisille maksetuista palkoista.

Tarkastuslautakunta kiittää kaikkia kunnan työntekijöitä!

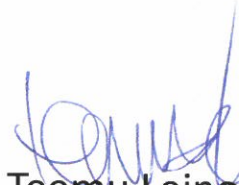
Vihdin Kunnan tarkastuslautakunta

Vihdissä 15.5.2019

Mikko Lasanen

pj.

Teemu Leino

vpj.

Jari Karjalainen

Anita Lehtikoinen

Päivi Lumikumpu

V/HT\